

NARSISSISTISK KRENKELSE

må tas på alvor – for barnas skyld!

Rune Fardal , Psykologi student, September, 2008

I en rekke saker de siste år har en forelder eller "nær" voksen tatt livet av sine barn i settinger der de frykter å miste kontakten med barna. Skilsmisser og sjalusidrama er ofte rammen rundt situasjonen. Omgivelsene forstår ikke, denne artikkelen er et forsøk på å sette flere i stand til å forstå.

Noen foreldre dreper for å hindre den andre kontakt med barna, det blir et utløp for den ultimate hevn, for et overskyggende hat. Noen voksne dreper barn i en tro om at de da kan fjerne hindringer for sin egen kjærlighet.

<http://www.dagbladet.no/nyheter/2008/08/26/544807.html>

Noen foreldre dreper barn i frykt for å miste kontakten med dem:

<http://www.dagbladet.no/nyheter/2008/08/25/544680.html>

Noen barn drepes til tross for advarsler:

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/artikkel.php?artid=141289>

Noen foreldre dreper barna fordi de er alvorlig syke, og ikke vet hva de gjør:

http://www.courttv.com/trials/yates/072606_verdict2_ctv.html

Ikke bare barn blir drept, men også partnere som vil skilles:

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kvinnedrapene/artikkel.php?artid=185462>

Skal man finne den røde tråden i den siste tidens rekke av slike "uforståelige" saker må man søke dypt inn i sinnets irrganger. 3 begreper blir aktuelle her; **fornærmelse, ydmykelse og krenkelse**. For å bruke psykiater Finn Skårderud sine ord : "*Fornærmelsen kan man riste av seg, ydmykelsen kan vi le av, men den krenkede er allerede blitt alvorlig skadet*"!

Jeg vil beskrive fornærmelse og ydmykelse som psykiske påkjenninger de fleste av oss stadig opplever og klarer håndtere. De har ikke så dype røtter i vår egen bevisstheten om vårt eget selvbylde. De fleste har et noenlunde robust selvbylde og har lært opp gjennom utviklingen å håndtere fornærmelser og ydmykkelser. Normale mennesker opplevde som små barn, å få styrket sitt selvbylde gjennom foreldre og omsorgspersoners påvirkning. I de første 3 år av sin oppvekst opplevde de ikke større frustrasjoner enn at hjernens nerveceller klaret å håndtere den ekstra belastningen av stresshormoner slike opplevelser medførte. Slike barn var til for seg selv ikke sine foreldre.

Dermed utviklet hjernen seg normalt i den forstand at de enkelte hjerneceller i rikt monn koblet seg til andre hjerneceller og det i et slikt omfang at barnets emosjonelle hukommelse ble liggende innenfor den normale toleranse.

For noen spedbarn blir imidlertid kombinasjonen av genetisk disposisjon og ekstreme ytre påkjenninger så store at deres evne til å håndtere de ekstreme verdier av stresshormoner slike traumer utløser, blir skadelig for hjernens utvikling. Det er godt beskrevet i faglitteratur :
<http://www.narsissisme.no/psykologi/artikler/STRESS-TRAUMER.htm>

hvordan barnet med sine forutsetninger opplever stress som traumatiske hendelser, også kalt krenkelser! Når krenkelsen alvorlig rammer selvfølelsen og selvrespekten snakker vi om narsissistisk krenkelse. Psykiater Rosenquist beskrev dette godt på NRK: <http://www.youtube.com/watch?v=MBp1Q7M08v4>

For de dette gjelder rammer det kjernen i det egentlige selvet, som til dels kan være fortrenget av det falske selvet, slike personer omgir seg med. I en ufullstendig eller svekket biologisk-emosjonell utvikling dekkes først kroppens primærbehov, deretter de høyere emosjonelle behov og utviklinger mot empati. I prinsippet ikke ulikt Maslows behovspyramide slik den er beskrevet i Wikipedia:
http://no.wikipedia.org/wiki/Maslows_behovspyramide

Når oppveksten var preget av omsorgspersoner som brukte barnet for å fremme egne behov, slik psykopatiske og narsissistiske foreldre gjør, får ikke barnet bekreftet seg selv, men lærer at de er til for den voksne! Barn søker ut i fra biologiske behov bekreftelse på sitt eget verd. Når dette behov er tilstrekkelig tilfredstilt går barnet videre i sin utvikling og evner lære at andre også har behov.

Barnet lærer empati! Narsissistiske mennesker mangler denne empati, men er flinke til å "spille" empatiske når de må!

Noen barn henger imidlertid igjen i sin emosjonelle utvikling fordi den aldri ble tilfredsstillende bekreftet, som følge av traumatiske hendelser i tidlig barndom. Slike barn vil i ungdom og voksen alder i større grad en andre prøve å få tilfredstilt det biologiske behovet for anerkjennelse. Dette fører ofte til at de tar i bruk en rekke usunne/primitive psykologiske forsvarsmekanismer. Projeksjon av egne negative trekk over på andre blir nødvendig for å bevare utopien om ens egen fortreffelighet. Når kjerneselve er skadet, omgir de seg med et falskt selv. Omgivelsene ser derfor ikke den tikkende bomben de egentlig er. Proporsjonalt med traumenes alvorlighetsgrad fortrenses så det sårede kjerneselve til fordel for det falske selvet, grandiositeten. Hos psykopaten er dette fullstendig fortrenget, mens narsissisten har en viss kontakt. Hos noen blir det helt utenkelig at de ikke er perfekte slik det falske selvet de omgir seg med tilkjenner.

Når slike personer utsettes for kritikk, oppfatter de det som en krenkelse av sitt eget grandiose selvbilde, slik det falske selvet legger til grunn for deres selvopfatning. Denne krenkelsen rokker så fundamentalt med deres ødelagte selv at det utløser det man kaller narsissistisk raseri, et raseri som blokkerer enhver normal, logisk tanke og handling. I en slik setting blir alt satt til side for å gjenopprette ballansen mellom det ødelagte kjerneselve og det falske selvet. Da kan en mor og en far få seg til å ta livet av sine barn!

Handlinger som strider fundamentalt mot enhver normal persons fatteevne blir for slike foreldre den eneste utvei ut av den narsissistiske krenkelse. Logikken bryter fullstendig sammen og alt fokuseres på en form for syk hevn mot den eller de som har krenket det ødelagte selvet. Rent biologisk handler det om at det skadede nettverk av nerveceller og dets koblinger gjennom gjenkjennelse av barndommens stresshormonpåvirkning tar fullstendig overhånd. Små spedbarn har ikke noe språk, og opplevelser (traumer) lagres i den emosjonelle hukommelsen. Som voksne får de en følelse av frykt og angst i traumatiske settinger, men evner ikke sette ord på hvorfor de føler som de gjør! Gjenkjennelse av den kjemiske tilstand hjernen var i under barndommens traumer, får hjerneceller til å fyre og gir mer eller mindre beviste minner om tidligere traumer de i mangel av språk ikke fikk satt ord på!

Tilskuere kan ikke forstå hvordan en tilsynelatende velfungerende forelder kan ta livet av sitt barn, men tilskuerne kan heller ikke verken se eller forstå hvor såret denne forelders selv ble i tidlig oppvekst. Omgivelsenes negative påvirkning på det lille barnet gir seg utslag i den narsissistiske krenkelse hos den voksne, en krenkelse normale ikke har noen forutsetninger for å forstå!

Psykiater Skårderud skrev i dagbladet magasinet at narsissistisk krenkelse kan være farlig både for en selv og andre og at det er både ukontrollert og primitivt. Krenkelsen utløser også skammen, skammen fra barndommens traumer! I stedet for å eksplodere i sinne kan krenkelsen utløse implosjonen: Den rammer innover.

Evnen til å tenke klart forsvinner, det Darwin kalte "sinnets forvirring"! I motsetning til skyld, som ofte er knyttet til en gjerning, knyttes skammen til ens eget selv. Skårderuds skriver da også at: " Det er ikke en bit, men hele selvet som skades i skamfølelsen."

Psykiater Jarl Jørstad skrev i 2000 at " *...narsissisme, et normalt stadium i vår barndom hvor vi er sentrum i verden og føler oss grandiose, som motvekt mot vår litenhet og hjelpeløshet. Etter treårsalderen klarer de fleste av oss å bygge bro over denne motsetningen og splittelsen, og får gradvis en mer realistisk erkjennelse av oss selv og andre. Men avhengig av forholdet til de nære omsorgspersoner, er det noen som blir mer eller mindre sittende fast i det narsissistiske stadium i voksen alder. Det kan bli en patologisk narsissisme, en narsissistisk personlighetsforstyrrelse.*"

Slik går narsissistisk krenkelse i arv, sosial arv! Det blir en form for lært hjelpeløshet. Forholdet til andre preges sterk av misunnelse, med behov for stadig bekreftende beundring og for nedvurdering av andre. For slike foreldre er barna et middel til selvbekreftelse, de lever seg selv ut gjennom barna. De soler seg i glansen av barnet . Når barnehagen skryter av barnets fine klær, oppfatter slike foreldre på en sykelig måte det som en bekreftelse på dem selv, ...og det er min datter! Mens normale lar komplementet tilfalle barnet, oppfatter den narsissistisk krenkede det som en bekreftelse på seg selv! Barnet blir et speilbilde av den voksnes sykelige behov for anerkjennelse. Barnet blir en del av den voksnes selvbilde. Uten barnet rakner dette selvbildet, da inntreer det narsissistiske raseri. Slike mennesker tar ikke livet av "barnet sitt", de eliminerer den delen av deres eget selv som noen truer med å fjerne. Som psykiater Jørstad skriver: "De mister det de oppfatter som en del av seg selv, barnet"!

Narsissistisk dynamikk er ekstremt komplisert og umulig å tilpasse til våre vante forestillinger om logikk og virkelighetsforståelse. Derfor har de fleste vanskelig for å forstå når en forelder tar livet av sitt barn. Selv psykologer lar seg lure av narsissistens manipulasjoner! Barnevernet har plikt til å hjelpe barn, men selv når de blir forklart slike kompliserte mekanismer i konkrete saker, evner de ikke se hva barn av slike foreldre utsettes for. Narsissistens manipulasjon lurte de fleste! Mange barn blir emosjonelt ødelagt grunnet manglende kunnskap om narsissistisk dynamikk!

